

Promemorian En skyldighet för kommuner och regioner att anmäla anställda som är misstänkta för brott

Remiss från Finansdepartementet
Remisstid den 10 oktober 2026

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med Stockholms stads yttrande, bilaga 1 till promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Finansdepartementet har remitterat promemorian *En skyldighet för kommuner och regioner att anmäla anställda som är misstänkta för brott* till bland annat Stockholms stad för yttrande. Utredningen föreslår att föreskrifterna om åtalsanmälan i 22 § lagen (1994:260) om offentlig anställning ska gälla även arbetstagare hos kommuner och regioner.

Förslaget syftar till att motverka korruption och öka anmälningarna inom den kommunala sektorn.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret delar uppfattningen att kommuner och regioner spelar en viktig roll i arbetet med att förhindra och bekämpa brott men avstyrker promemorians förslag i dess nuvarande utformning med hänvisning till att det finns en rad oklarheter i förslaget, bristande konsekvensbeskrivning utifrån kommuners uppdrag och förutsättningar samt att det inte är belyst hur lagändringen bidrar till skälen för förslaget.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag delar uppfattningen att kommuner och regioner spelar en viktig roll i arbetet med att förhindra och bekämpa brott. Det ligger helt i linje med Stockholms stads aktiva och systematiska arbete mot välfärdsbrott och andra oegentligheter. Jag finner det dock anmärkningsvärt att endast 30 av landets 290 kommuner och 8 av landets 21 regioner har getts möjlighet att inkomma med synpunkter i det formella remissförfarandet från Finansdepartementet. Särskilt anmärkningsvärt är att storstadsregionerna, som har de mest komplexa strukturerna och de största personalstyrkorna, har underrepresenterats i remissförfarandet. Till skillnad från en statlig myndighet är en stor kommun uppdelad i många självständiga nämnder. Stockholms stad har 30 nämnder och 45 000 anställda och att bygga upp rättssäkra system för att hantera förslagen i promemorian i en sådan organisation kräver resurser som utredningen helt har bortsett ifrån.

Mot bakgrund av de brister som identifierats när det gäller kunskapsunderlag, kostnadsberäkningar och förslagets förhållande till befintlig lagstiftning anser jag att nuvarande förslag helt bör avstyrkas.

Det finns även skäl att uppmärksamma de praktiska konsekvenserna för kommunernas verksamhet. Förslaget riskerar att försvåra det interna brottsförebyggande arbetet genom att skapa ytterligare administrativa och organisatoriska krav. Det finns också en risk för att förslaget påverkar den arbetsrättsliga ordningen i kommunerna och därmed skapar oklarheter kring ansvar, befogenheter och hantering av personalrelaterade frågor. Sammantaget anser jag att förslaget behöver analyseras betydligt mer ingående innan det kan läggas till grund för förändrad reglering. Det krävs framför allt ett bättre underlag om de organisatoriska, ekonomiska, rättsliga och arbetsrättsliga konsekvenserna för kommunerna.

I övrigt hänvisar jag till Stockholms stads yttrande.

Stockholm den 30 september 2026

Karin Wanngård

Bilagor

1. Stockholms stads yttrande, dnr KS 2026/734-3.1
2. Remiss - Promemorian En skyldighet för kommuner och regioner att anmäla anställda som är misstänkta för brott, dnr KS 2026/734-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Reservation av Linnéa Vinge (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen avslår borgarrådsberedningens förslag till beslut.
2. Därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna anser att kommuner och regioner har ett stort ansvar för att förebygga och bekämpa brottslighet och oegentligheter inom den offentliga verksamheten. Det är därför rimligt att kommunala arbetsgivare, i likhet med statliga myndigheter, ska anmäla anställda som är skäligen misstänkta för allvarliga brott som begåtts inom ramen för anställningen.

Till skillnad från det rödgröna styret anser vi att misstankar om exempelvis mutbrott och tjänstefel ska kunna prövas av rättsväsendet. De administrativa och arbetsrättsliga frågor som lyfts fram utgör inte tillräckliga skäl för att avvisa förslagets grundläggande inriktning. Sverigedemokraterna anser därför att kommunstyrelsen bör tillstyrka promemorian.

Ärendet

Finansdepartementet har remitterat promemorian *En skyldighet för kommuner och regioner att anmäla anställda som är misstänkta för brott* till bland annat Stockholms stad för yttrande. Utredningen föreslår att föreskrifterna om åtalsanmälan i 22 § lagen (1994:260) om offentlig anställning ska gälla även arbetstagare hos kommuner och regioner.

Förslaget innebär att kommuner och regioner i likhet med staten ska vara skyldiga att till åtal anmäla den som är skäligen misstänkt för att i sin anställning ha begått brott, om misstanken avser tagande av muta enligt 10 kap. 5 a § brottsbalken, grovt tagande av muta enligt 10 kap. 5 c § brottsbalken, tjänstefel eller grovt tjänstefel enligt 20 kap. 1 § brottsbalken, brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § första stycket brottsbalken, grovt brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § tredje stycket brottsbalken eller annat brott, om det kan antas föranleda någon annan påföljd än böter. Regeringen har också föreslagit att skyldigheten fr.o.m. den 1 augusti 2026 även ska omfatta missbruk av offentlig ställning och grovt missbruk av offentlig ställning enligt 20 kap. 2 § brottsbalken (prop. 2025/26:217).

Förslaget syftar till att motverka korruption och öka anmälningarna inom den kommunala sektorn.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 augusti 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar uppfattningen att kommuner och regioner spelar en viktig roll i arbetet med att förhindra och bekämpa brott. Det ligger helt i linje med Stockholms stads aktiva och systematiska arbete mot välfärdsbrott och andra oegentligheter. *Stadsledningskontoret avstyrker emellertid promemorians förslag i dess nuvarande utformning* med hänvisning till att det finns en rad oklarheter i förslaget, bristande konsekvensbeskrivning utifrån kommuners uppdrag och förutsättningar samt att det inte är belyst hur lagändringen bidrar till skälen för förslaget.

Kommunen bedriver en mycket bred verksamhet och ska utifrån uppdraget förhålla sig till lagstiftning inom en stor mängd områden.

Stadsledningskontoret anser att det är en brist att utredningen inte belyser eventuella risker med kolliderande eller överlappande lagar och vilka konsekvenser det kan få i sammanhanget. Stadsledningskontoret anser att det saknas resonemang om vilka

övriga brott som skulle kunna avses och beskrivning av hur det förhåller sig till annan lagstiftning samt analys av vilka praktiska konsekvenser det skulle kunna få i den kommunala verksamheten.

Stadsledningskontoret saknar en konsekvensanalys av hur åtalsanmälan förhåller sig i processen av arbetsrättsliga utredningar och vilka konsekvenser som kan uppstå utifrån arbetsrätten.

Stadsledningskontoret menar antagandena som ligger till grund för kostnadsuppskattningen är för vaga och behöver problematiseras utifrån utredningstid, antal anmälningar och beslutsstruktur för att utgöra ett rimligt underlag. I nuvarande utformning menar stadsledningskontoret att promemorians kostnadsuppskattning är alldeles för låg.

Nedan kommenteras de delar i promemorian som stadsledningskontoret av olika anledningar bedömer som ej tillfredställande eller har brister.

3. En skyldighet för kommuner och regioner att anmäla anställda som är misstänkta för brott

I promemorian framförs att det inte finns skäl att göra skillnad på om en brottsmisstänkt anställd arbetar i staten eller i en kommunal verksamhet utifrån att alla ansvarar för upphandlingar, myndighetsutövning och förvaltning av skattemedel. Stadsledningskontoret menar dock att bilden är mer komplex än så då stat och kommun har olika verksamheter och förutsättningar. Kommunen bedriver en mycket bred verksamhet och ska utifrån uppdraget förhålla sig till lagstiftning inom en stor mängd områden.

Stadsledningskontoret anser att det är en brist att utredningen inte belyser eventuella risker med kolliderande eller överlappande lagar och vilken konsekvens det kan få i sammanhanget. I kommunerna finns till exempel många medarbetare inom yrken som kräver yrkeslegitimation. Vid misstanke om brott inom dessa yrkeskategorier har kommunen lagstadgad skyldighet att anmäla händelsen till relevant tillsynsmyndighet samt utreda sitt egna agerande. Det framgår inte i förslaget hur en sådan process skulle påverkas. Ett annat exempel är brukarinflytande inom Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) där kommunen som arbetsgivare har en lagstadgad skyldighet att beakta brukarens inflytande och att genom att åtalsanmäla kan komma i konflikt med andra delar av de kommunala uppdragen och omsorgsansvaret.

Utredningen föreslår att kommunen ska åtalsanmäla ”annat brott, om det kan antas föranleda någon annan påföljd än böter”. För kommunens del som bedriver en mycket bred verksamhet kan detta innebära en lång rad brott som inte är kopplat till det som beskrivs som skälen till förslagen. Stadsledningskontoret anser att det saknas resonemang om vilka brott som skulle kunna avses, konsekvensbeskrivning av hur det förhåller sig till annan lagstiftning och vilka praktiska konsekvenser det skulle kunna få i kommunen. Det är en allvarlig brist att detta inte uppmärksammas i promemorian.

Stadsledningskontoret befarar att det i vissa situationer kan bli svårt att bedöma straffskalan och avgöra om det föreligger skäl att anmäla en arbetstagare, eller om det istället finns möjlighet att besluta om disciplinpåföljd. *Detta anser stadsledningskontoret är problematiskt.*

Stadsledningskontoret saknar en konsekvensanalys av hur åtalsanmälan förhåller sig i processen av en arbetsrättslig utredning och vilka konsekvenser som kan uppstå utifrån arbetsrätten. Om den arbetsrättsliga utredningsprocessen i kommunen stannar av efter att en åtalsanmälan har gjorts kan det begränsa kommunens handlingsutrymme för agerande utifrån att tidsfrister i kollektivavtal passerats. *Stadsledningskontoret anser* att det är rimligt att de arbetsrättsliga konsekvenserna av förslaget utreds och klarläggs innan en ändring av arbetsrättslig lagstiftning genomförs.

I promemorian hänvisas till att anmälningsskyldigheten kan förväntas ha en brottsförebyggande effekt då det uppges bli tydligare att hela den offentliga förvaltningen har en enda syn om vikten av att motverka brottslighet och anmäla misstänkta brott. Det hänvisas i sammanhanget till att det finns risk att avgångsvederlag används istället för att anmäla till åtal. Det hänvisas också till att åtalsanmälan gör att misstankarna provas av rättsväsendet i stället för i mindre säkra disciplinära processer. *Stadsledningskontoret delar inte* den generella bild som förmedlas när det gäller användning av avgångsvederlag och disciplinära processer. Vid brottsmisstanke genomförs ett gediget utredningsarbete utifrån flera aspekter. Kommunen använder verktyg som finns att tillgå inom arbetsrättslagstiftningen och arbetar aktivt inom organisationen för att hantera ärenden på ett korrekt sätt. Stadens policy är att polisanmäla brott där staden är målsägare. I detta sammanhang vill stadsledningskontoret snarare lyfta vikten av att arbetsgivare arbetar systematiskt genom en säker och kontrollerad rekryteringsprocess med validering och kontroller. Stadsledningskontoret bedömer vidare att utredarens förslag inte får den förväntade effekten som lyfts gällande utköp då skälig grund för uppsägning eller avsked inte påverkas av förslaget.

6.2 Konsekvenser för kommuner och regioner

För att kommunen ska kunna avgöra om det finns skälig misstanke som grund att göra en åtalsanmälan behöver en utredning genomföras. *Stadsledningskontoret anser* att det är otydligt vilket underlag som krävs för att kunna anmäla en förseelse till åtal, och hur mycket kommunen själv kan utreda utan att påverka en kommande polisutredning. I promemorian görs en uppskattning att en anmälan tar som mest 2 timmar i anspråk för kommunen och att arbetet med att ta fram informationen som behövs som underlag för anmälan omfattas av den interna kontrollen. *Stadsledningskontoret anser* att det är en alldeles för snäv bedömning av tidsåtgången. Intern kontroll är ett verktyg för att upptäcka och förebygga avvikelser, men är oftast inte på individnivå så att den kan utgöra ett ensamt utredningsunderlag utan behöver kompletteras. Det är av stor vikt att noggranna och korrekta bedömningar görs inför beslut om åtalsanmälan för att undvika felaktiga eller helt

grundlösa anmälningar. *Stadsledningskontorets bedömning* är därför att det kommer att krävas ett betydligt större utredningsarbete än vad som uppskattas i utredningen för att skapa en rättssäker hantering för såväl individ som organisation.

Den kommunala organisationsstrukturen skiljer sig från den statliga strukturen. I statliga myndigheter fattas ofta beslut om åtalsanmälan av personaladministrativa nämnder eller motsvarande. Stockholms stad består av 30 nämnder med ca 45 000 medarbetare. Varje nämnd är en egen myndighet och har delegerat personaladministrativt ansvar. Oavsett om åtalsanmälan skulle hanteras inom respektive myndighet eller genom ett delegerat centralt förfarande skulle det innebära behov av kvalificerade rättssäkra bedömningar och en administrativ process. Detta förfarande ingår inte i promemorians bedömning av kommunens instaser.

Utredningen har bedömt att det handlar om ca 300 anmälningar från hela kommun- och regionsektorn baserat på anmälda brott inom statlig sektor. *Stadsledningskontoret ställer sig tveksamt* till att det går att göra en sådan schablonberäkning med hänsyn till de olika verksamheterna som bedrivs i stat och kommun, samt otydligheten i definitionen av övriga brott som kan förväntas leda till annan påföljd än böter. Det är rimligt att anta att det handlar om betydligt större omfattning av brott.

Mot bakgrund av ovan invändningar kring utredningstid, antal anmälningar och beslutsstruktur menar stadsledningskontoret att promemorians kostnadsuppskattning är alldeles för låg.

Övriga kommentarer

Stadsledningskontoret vill i sammanhanget framhålla vikten av att se dessa frågor i ett större sammanhang där det förebyggande arbetet till stor del kan sammanfattas i vikten av att skapa en god förvaltningskultur. I det ryms bland annat att en god introduktion där dialog om vad medarbetare får och inte får göra i uppdraget sker, transparenta och säkra arbetssätt vid beslutsfattande och myndighetsutövning, systematiskt arbetsmiljöarbete och utvecklad intern kontroll. Stadsledningskontoret menar att dessa faktorer är viktiga beståndsdelar i att förhindra brott, och där en åtalsanmälan inte påtagligt förväntas bidra till resultat i det arbetet.

Remissförfarandet

Förslagen i promemorian berör landets samtliga kommuner, kommunalförbund och regioner. Stadsledningskontoret anser att det är olyckligt att remissförfarandet är begränsat till ett fåtal kommuner, och där inte fler kommuner från storstadsregionerna är representerade.